

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . . 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyilttér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyom-
 dászatjában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A „Magyar mesemondó.”

ióta a népoktatásnak általá-
 nosan kötelező elve kimondatott,
 minden téren sok olyan lépés történt,
 mely ezen célt a praktikus életben
 biztosítja és megvalósítja. Csak
 egyről nem történt gondoskodás
 husz hosszú év alatt, arról, hogy
 az elemi iskolákból kilépő polgárjelo-
 ltnak, magához való olvasmányok
 jussanak kezébe.

Mert mit ér az elemi oktatás, ha az élet
 nem folytatja és tökéletesíti a megkezdett
 nevelést? Az életben pedig csak az irodalom
 lehet azon eszköz, mely a nép nagy tömegében
 nyiladozó okulás kedvet kielégíti. Ha ez elmarad,
 akkor egyik rész elfelejti az olvasást;
 a másik mohóbb pedig olvas, amit a ponyván
 talál és ezen édes maszlaggal megmérgezi
 elméjét és szívet egyaránt.

Vagy ki ne tudná, hogy milyen témákat
 dolgozott föl eddig a magyar ponyvairodalom?

Minden vérengzőbb gyilkosság, minden ha-
 ramiaság, minden nagyobbszerű rablás egy-egy
 ünnepi téma volt a lelkiismeretlen firkászok-
 nak és kiadóknak, hogy azt ezer meg ezer pél-
 dányban rossz magyarsággal, még rosszabb ri-
 mekkel és teljesen romboló erkölcsi tartalom-
 mal a nép kezébe juttassák. A Rózsa Sándorok,
 Sobrik, Savanyu Józsik, ezen néprontó iro-
 dalomnak mindmegannyi hősalakja, körülvéve a
 rég letűnt »szegény legények« nimbusával és
 megvilágítva feketeléküségükben egy-egy oly
 vonással, mely, mint a nép öndicsőítése, a sa-
 ját fiának és üggyársának ismerete és bámul-
 ta az elvetemültet. Az ilyen és efféle események-
 kel úgy úzérkedtek eddig, mint akár a hóhér
 az akasztófa kötéllel.

Ezen módon minél tudványóbb volt a nép
 fia, annál több mérget szívott be s annál job-
 ban lenézte ezen új morálja magaslatáról a tem-
 plom és iskola állításait. Ezen felvilágosultakkal
 már-már minden községben találkozhatni, amint
 nyakatekert áldolvasottságukkal a buták bámu-
 latát s a műveltek mosolyát kihívják.

Ez azonban csak a szembeszökőbb kisebb
 kártékony hatás; a nagyobbik és láthatatlan
 bizonyára oda terelte megtevesztett áldozatait
 a tömlöcök oduiba, ahová kétségkívül számo-
 san kerültek csak annak folytán, mert a ponyva
 irányhistóriái alapján elbódulva, ide vezető ide-
 alok választottak.

Ezen a bajon minél előbb és általános
 segíteni kell, ha csak azt nem akarjuk, hogy a
 kellő műveltség nélkül gyakorlott szabadság és
 egyenlőség ferde kinövései örökké tartó gátját
 képezzék a haladásnak.

Ily országban, mint a mienk, ahol az ös-
 zes voksoknak több, mint fele parasztok kezé-
 ben van, nem lehet közömbös magára az érte-
 lémiségre sem, hogy vajjon azok miféle magán-
 nevelésben részesítik elméjüket, illetőleg az ön-
 képzést, milyen szellemben folytatják, mert az
 csak kétségtelen, hogy kivált a primitív, hisz-
 keny tokon kiszámíthatatlanul mély és romboló
 a legkiismeretlen irodalom hatása.

Tehát egy nagy és hathatós képző esz-
 közt mellőzött az értelmiség avégre, hogy a
 nép nagy tömegeit magához emelje illetőleg,
 hogy azokat emberhez illő szabadságukkal oko-
 san élni és polgári kötelességeiket öntudato-
 san teljesíteni megtanítsa.

Ez az elhanyagolt csodatévő eszköz nem
 más, mint az erkölcs és hazafiság nivóján álló
 ponyvairodalom.

A magyar közoktatásügy vezérének min-
 denre kiterjedő figyelme e téren is kezdett már
 ösvényt, jelölt már irányt a töretlen úton.
 Ugyanis dr. Ferenczy József, a közoktatási tanács
 jegyzője, bajai földink, miniszteri pártfogás mel-
 lett oly mesemondó füzeteket terjeszt, melyek
 elsőrangú jeles írók közreműködésével készül-
 nek s az említett hazafias erkölcsös célt szoro-

san szem előtt tartják. Ily úton már körülbelül
 félmillió kis füzet röpitett szét az országban
 és végzi a sátán csábitottjai közül visszahódi-
 tási munkáját, amellet módot ad a parlag fá-
 nak az önképzésre és az ő értelmi fokához mért
 okulásra.

Ezen igen olcsó és nagy gondal szerkesz-
 tett vállalat irányára kívánjuk felhívni a nép
 vezetőinek és barátainak figyelmét, kifejez-
 ven azon meggyőződésünket, hogy ezeknek terjesz-
 tése, ajánlása és pártolása lenne azon vér nél-
 küli hadjárat, mely az iskola és templom titkos
 ellenségeinek kártételeit lehetetlenné tenné,
 az erkölcs és hazafiság diadalát pedig biztosítaná.

A hegyesi néven készülő csataemlék.

Végre valahára neki fohászokdott az ille-
 tékes körök, hogy ezen becsületbeli adósságot
 letörlessék; és pedig oly erélylyel fogtak most
 már ezen ügy véglegzéséhez, hogy szorgalmuk
 és kitartásuk teljes elismerést érdemel.

Miután pedig ezen tényről nemcsak a me-
 gye összes lapjai, hanem a fővárosi sajtó is tu-
 domást vettek: azt hiszem, nem lenne fölösle-
 ges ez ügyben a napi irodalmat a napi teendő-
 k felől állandóan értesíteni.

Az új akciónak lefolyása tehát itt követ-
 kezik:

Bács-Bodrogh vármegye honvéd-egylete ki-
 küldött egy bizottságot azon föladattal, hogy
 az érdekelt községek képviselőivel egyetértés-
 ben jelölje ki azt a helyet, amelyen a csata-
 emléknek állania kellene. A választás ama
 pontra esett, ahol a hegyesi, szeghegyi és fe-
 ketehegyi hármashatár egymást érinti, mintegy
 500 méterre a hegyes-feketehegyi vasúti álló-
 mástól.

Ezen helyválasztás nagyon szerencsés volt
 és általános meglepéssel találkozott.

A nevezett bizottság megállapította az em-
 lékre szánt föliratot is: »Hegyesi csata« címen,
 és a három érdekelt községhez azt a kérést
 intézte, hogy mindegyik község három-három
 ölnyi területet engedjen át a szobornak, még
 pedig telekkönyvi ráíratás kikötése mellett.

Végül kiküldetett egy működő vagy végre-
 hajtó bizottság, melynek elnökévé Szabó János
 volt honvédkapitány választott.

Ezek után Szeghegy községnek képvisel-
 teje határozott, hogy elvben szívesen átengedi
 ugyan a kért három ölnyi területet, azonban
 a területkérdésben a végleges döntést akkorára
 halasztja, mikor már a csata színhelye és ahhoz-
 képest az emlékszobor fölírata is bizottságilag
 meg lesz állapítva.

A további fejleményekről értesít a bács-
 bodroghmegyei honvéd-egylet igazoló választ-
 mányának Zomborban 1886. évi november hó
 17 én tartott ülési jegyzőkönyve. Ennek 3. pontja
 így szól:

Szeghegy község bírása két hivatalosan
 beküldött társával átadta a község képviselői-
 nek a feltételeken átengedett területről szóló és
 másolatban német nyelven írt jegyzőkönyvet,
 melyben azt kéri, »hogy a hegyesi csata, szeg-
 hegyi csatának nevezessék el«, azért, mert a
 csatát vezető Guyon tábornok és az 1849-iki
 magyar had zöme Szeghegyről indult a csatába,
 és közel 50 elesett honvéd a szeghegyi határ-
 ban szedetett fel és a szeghegyi határban
 nyugszik. (Közbeszólólag mondva ez nem áll,
 mert a szeghegyiek a csata elnevezését a nyo-
 mozási eredménytől tették függővé. Hivatko-
 zom e tekintetben a nevezett szeghegyi képvi-
 selő testület által felvett és átadott föntebbi
 jegyzőkönyvre.)

A történelem — folytatja a honvédegy-
 let — hegyesi csatát említi, annak meghazud-
 toltása pedig nem esik a honvédegyleti választ-
 mány jogkörébe, e szerint a kért nyomozás el
 nem rendelhető. Mindamelllett Kiss Abel vég-
 rehajtó bizotts. elnök és Szabó János egyleti tag
 urak megbízatnak, hogy Szeghegy község végr.

bizotts. tagjaival igyekezzenek egyetértésre jutni,
 oly módon, hogy a felirat legyen:

1848/9. hegyesi csata-emlék, vivotott 1849.
 évi július 14-én Kis-Hegyes, Szeghegy és Fe-
 ketehegy határán.

Ennek folytán a végr. bizotts. következő
 határozatot hozott:

Jegyzőkönyv. Felvétellett Feketehegyen a
 hegyesi csata-emlék végrehajtó bizottságának
 1886. nov. 20-iki üléséről.

3. pont. Szeghegy község bírása és bizotts.
 tagjai a maguk nevében kijelentik, miként
 22-ikére képviselő gyűlést tartanak, melyben tu-
 domására juttatják a községnek, hogy a bács-
 megyei honvédegylet határozata szerint, a he-
 gyesi csata emlék felirata lesz:

1849-dik évi hegyesi csataemlék, vivotott
 Vetter, Guyon és Kmetty tábornokok alatt, ju-
 lius 14-én Kis-Hegyes, Szeghegy és Feketehegy
 határán.*)

A szeghegyi bizottsági ülés még ugyan-
 csak 22-én Szabó János honvédegyleti kiküldött
 részvétele mellett megtartatván, ezen ülésben,
 valamint más alkalmakkor is kitűnt, hogy a
 nevezett úr hétkülékenységre és tranzakcióra egy-
 általán nem hajlandó. Szeghegyi országgyűlés
 előbbi indokolt határozataihoz és arra kérte a
 honvéd-egyletet, hogy ha már működési körén ki-
 vül esőnek tartja a kívánt helyszíni vizsgálatot élő
 szemtanuk közbenjöttével véglegezni: legalább
 legyen szíves annak foganatba vételét az orszá-
 gos honvéd-egyletnél kérelmezni. Ami Vetter és
 Kmetty nevének bevonását illeti, az ellen egész
 határozottsággal tiltakozunk azért, mert ezen tá-
 bornokok a szóban forgó ütközetben semmiféle
 tényleges részt nem vettek.

Ebben áll ma az ügy az én legjobb tuda-
 másom szerint.

Most még egy pár megjegyzést bátorkodom
 kockáztatni.

Hogy a történelem hegyesi csatát említi,
 azt jól tudjuk; arról, hogy az egylet magát hi-
 vatottnak nem érzi ezen — szerintünk törté-
 neti tévedést — kiigazítani, annak helyességéről
 most nem vitázunk; de azt joggal merjük állit-
 hatni, hogy nagyon nemes és hozzáillő munkát
 végezze az egylet, ha ezen vitás kérdésben a
 történeti igazságot kikutatná és így a közmon-
 dásossá lett tévedést helyreigazítaná. Föltűnő,
 hogy Horváth Mihálynak idézői az ő történel-
 met nem is ismerik, annál kevésbé olvasták.
 Innen van, hogy ha az ember nekik Horváth
 könyvéből fölolvassa ezt a helyet, egész meg-
 ütközve kijelentik, hogy még eddig nem tudták,
 miszerint azon fejezet kezdettől végig tévedés
 és ellenmondás, kivéve azt az egy szemernyi
 igazságot, hogy Guyon Jellasichot itt megverte.

Hogy a végrehajtó bizottság miképpen
 jutott Kmety és Vetter nevének az emlékszo-
 borra ráerőszakoláshoz, azt még sejtetni sem
 tudjuk és nagyon kérjük, hogy nevezze meg
 ezen megállapodásának forrását, mielőtt a leg-
 közelebbi multnak történetében való járatlan-
 ságát érben is megörökítené.

Részemről ami ezen homályos történelmi
 helyet illeti, a »Bácska« 1885. évfolyamának 30.
 és 63. számaiban minden lehető felvilágosítást
 elmondtam és kérném annak legalább figyelmes
 elolvasását, mert közléseim minden szavát ma
 is föntartom, legalább addig, míg meg nem lesz
 cáfolva. Kérem is azon cikkeknél most az ügy
 napirendjével kapcsolatban újból való lenyom-
 tatását.**)

Hogy én mindentéle támadások, gyanusi-
 tások és rágalmak dacára, még mindig nem tu-
 dok elhallgatni, az abban leli magyarázatát, hogy
 az igazságért való küzdelmet nemes kötelessé-
 gemnek tartom és hazafiúi feladatom nekem és
 mindenkinek a történelmi tévedések kiigazítása.
 Most hallgatni, hazafiatlan bűn és egyértelmű

*) Aláíratos nézetünk szerint ez a felirat a maga nemében nem
 valami sikerült. Mert ha a csata a három község között, azok határában
 vivotott, miért éppen »hegyesi«? Továbbá: »csataemlék, vivotott« stb.
 nagyon eseten kapcsolatos; mert eszerint az emlék is »vivotott.« A szo-
 bor felirata iránt majd legközelebb bátorkodunk indítványt tenni.

**) Az egész vitának tömör, de átvezetés kivonata munkában
 van. Szerk.

A színház ez utóbbi előadásán, habár teljes bérlet volt, mégis csaknem kongott az ürességtől. Igazán megfoghatatlan, hogy tulajdonképpen mit akar a közönség. Ha városunkat valami cirkusztrupp látogatja meg, sergestől tódulnak oda nézni, hogyan ugrál a matematikus szépségű primadonna a vén szürkén, vagy hogyan nyeli a talián a tüzes kardot, de ahol az igazi művészetet árulják, oda nincs pénz. Az intelligencia csak megteszi valahogy kötelességét, de az ugynevezett polgári osztály rendszerint távolléte által tündököl, pedig ez osztály nálunk nagy és nem szegény.

Gazdasági mozgalmak.

Tisztelt gazdatárs!

Hogy nehéz napokat élünk és hogy fáradságunk dacára sem úgy megy sorsunk, a mint kellene, tudjuk mindnyájan; hogy gazdaságunk jövedelmét szaporítani kellene, mert a kiadásokat nem igen lehet apasztani, mindnyájan óhajtuk.

Az adót meg kell fizetni mindnyájunknak, mert az országnak is sok terhe van; a cseléd bérének is ki kell járni, rubázkodni is tisztességesen akarunk, de meg a jó életmódtól sem szeretnénk eltérni, hasonlóképpen a gyermeknevelés is sokba kerül, szóval kiadásaink észrevétlenül úgy megsaporodtak, hogy a gazda a sok teher alatt majdnem összeroskad, sőt nem ritkán a dobszót is hallják egyik másik szomszéd portáján.

Oda kellene hát iparkodnunk, hogy a gazda boldogulásnak, vagyonsodásnak induljon; hogy az ősi telek megmaradjon utódainknak s mi úgy gazdálkodjunk, úgy műveljük földjeinket, hogy a jövedelemből ne csak megélni, hanem évről évre félre rakni, gyarapodni is tudjunk.

A földművelésügyi m. kir. miniszterium, mely a gazdasági szakoktatás céljából a városban a közönség előzetes hozzájárulásával a földműves iskolát létesítette, gondoskodott arról is, hogy a felnőttek a téli hosszú estéken a gazdaság különböző ágaiban oktatást nyerjenek; hogy a kisgazdának megmagyarázzassák az, hogy mi módon kell gazdálkodását folytatnia akkor, midőn ma napság már tízszer annyi teher is nehezebb rá mint hajdan, mikor még a közterhek sem voltak olyan súlyosak, őseink életmódja sem volt olyan költséges, földünk pedig termő erőben gazdagabb volt.

Alulírottat utasította a magas miniszterium, hogy a város értelmes gazdaközönsége részére a téli estéken népszerű gazdasági tanfolyamot rendezzen, melyben mindenki kivétel nélkül részt vehet. Fizetni nem kell semmit, csupán az volna mulhatlanul a legkívánatosabb, hogy minden résztvevő az előadásokat kezdettől végig, megszakítás nélkül hallgassa, hogy így az ott hallottak alapján megkísérelje alkalmazni azt, a minek hasznos voltáról eddig meggyőződve nincs.

Felhívom ennél fogva a tisztelt gazdaközönséget, hogy továbbá mindazokat, a kik a mezőgazdaság iránt érdeklődnek, hogy az első ilyen előadásra december hó 8-ik napján d. u. 2 órákor a városház nagytermében megjelenni sziveskedjenek, hol egyszerűen egy gazdakör alakításának szükséges volta is tárgyalatni fog.

A gazdakör célja az, hogy a kisebb nagyobb gazdák részére a tűz- és jégbiztosítást a legolcsóbbá tegye, a jó gazdasági gépek és eszközökkel a lehető olcsón ellássa, jöfélé és tisztá vetőmagról gondoskodik, jó tenyészállatokat szerezzen a gazda részére, egyszóval: hogy a gazdakör támogatója legyen mind gazdának; hogy azt, a ki bajba keveredik, még a végpusztulástól is megóvja, s hogy mindenkinek szolgálatot tegyen.

De ehhez mindenkinek felett az őszinte egyetértés, a bizalom és összetartás szükséges.

A nevezett napon tehát annyival is inkább kérem a tisztelt gazdaközönség tömeges megjelenését, hogy ekkor fognánk határozni a felett, hogy mely napokon s mely órában történjen a felolvasás, a melynek pontos betartására mindenki kötelezettséget vállalna; továbbá ekkor lenne megválasztandó a gazdakör elnöksége, választmányja stb.

Hazaifias tisztelettel

Szobonya Bertalan,
igazgató.

A jelen felhívást elfogadjuk, a benne foglaltakat helyesbüljük s a jelzett időben megjelenünk.

Balogh Pál.	Kalcsics János.	Huglits János.
Latacz István.	Kaszap Gábor.	Csinassik Mihály.
Kovácsseviits Rádó.	Drágin Vasza.	Hj. Török István
	Wuits Milan stb	

Járásoztási fejlemények Petrovorszellón.

E becses lapok f. é. 35. számában megközelítő vázlatát adtam a nálunk folyamatban levő járásoztási per egy részletének, jellemezni akarván az eljárást, illetve törekvést, melyet az abban szereplők részben elértek, részben elérni akarnak. Jelen soraimban a további fejleményekről újabb részleteket kívánok feltárni, nehogy az érdekes szereplők azt higgyék, hogy mindent lehet s szabad kívinni: csakmerni kell Petrovorszellón. Mert már utóbb azt is hallottuk hangoztatni, hogy csak még egy eljárást kell „megnyerni” s azzonnal mint sült veréb, minden a szájukba repül.

Köztudomású, hogy a kerület több községében megtartott legelőosztásnál nemcsak — mint ilyen nagyobb ügyek lebonyolításánál bikerülhetlen — egyes helytelenségek avagy tévedések fordultak elő, hanem rendszeres, tervszerű úzárkedések folytak; ebből kifolyólag rendellenes állapotok fejlődtek úgy az érdekelt többség, mint az összközönség hátrányára. Hogy mindez megtörténhetett, a tapasztalatok után magyarázatát könnyen eltalálhatjuk; de legfőként azért, mert nem volt, ki fáradságot és költséget annak idején a „bizonytalanért” megfizető volt. Amint pedig az adóügynél kitetszik, a csörtetés — eső után köpönyeg — már aligha meg nem késett. Ekkor már az elkövetett hibát legfeljebb enyhíteni, de jóvátenni nem lehet.

Sajátságos, hogy nálunk a járásoztás, néhány olyan faktor kezében van, illetve dirigáltak, kik ha látszólag nem is érdekelték, mert nem létező birtokaik után ugyan mit sem kaphatnak: a fő önző szerep mégis az övék. Mi több készek volnának, ha hatalmukban állna: a mulhatlan szükséges községi intézkedések megtétele nélkül — amint alább kimutatom — községünknek

pörére vetköztetve látni és minden törekvésük ebben öszpontosul! S miért?

Különös, hogy kerületünkben szájról-szájra jár a legendászerű monda, hogy a járásoztással alkalomszerűleg kináikozó treffereket, száradokan át élve, is csak ritkán foghat meg az ember fia; nem is esoda, ha akad sok konkurrens. Ambar néhány előkelő embernek már eddig is kijutott a „szerencse” árán magukat súlyosan kompromittálni.

Mind-zek előrebocsátása után meg kell jegyez-nem, hogy ha más községekben fordultak is elő botrányoztató dolgok a járásoztási ügymenetnél, de azon községek hasonlíthatlanul rendezettebb viszonyoknak örvendtek: tehát könnyebben megbírták, és előző tapasztalatok nélküli eljárásuk „valahogyan” menthető.

De a mi községünknek még több „nélkülözhetlen” kelléke hiányzik, melynek kivételét a járásoztó faktoraink megfoghatatlan elleneznek, pedig még ezek teljesítése után is messze állunk azok mögött, továbbá tapasztalatok után is indulhatnánk.

Mind ezen tényezők amellet szólnak, hogy mindenekelőtt az elmulasztottakat hozzuk rendbe az összközönség javáért, ellenben takarítsunk, illetve vonjunk meg egyesektől azt, ami a „faktorok” túlságos bőkezűsége folytán az összközönség hátrányára válna.

A sokszor emlegetett nagyvendéglő és iskola, melyeknek felépítése már megveileg is jóváhagyást nyert, csak nem épül; pedig az építéshez szükséges téglá több mint felév óta kész és kellő helyre hordatott.

S miért nem épülnek mindezek? Azt mondják, nincs pénz! És ami faktoraink serényen iparkodnak, hogy ne is legyen. Iparkodnak azon, hogy kilátását is elvegyék eme felette szükséges építkezések létrejöttének! Oly módon, hogy elhatározták a meglevő építkezési célra rendelt téglakészletet kövezésre felhasználni; tekintet nélkül arra, vajjon az a téglá alkalmas-e kövezésre; ellenben elhatározták azon határozat visszavonását, melyben a járdakövezésre 200 ezer aravalló téglá készítése kimondott.

Mindezekből azon alapos következtetés vonható le, hogy a készletben levő téglá nagy részének megsemmisítésével az építkezéseknek mindenáron való megakadályoztatása céloztatik.

Egyéni röviden a „faktorok” eljárásáról a községi életben és most nézzük azoknak működését a járásoztással kapcsolatos ügyekben.

Járásoztó faktorainknak első sorban van ügyvédjük, van urbéri bizottságuk és mérnökük, — a két utóbbi ugyan felelősséget alát, — mi sem természetesebb, minthogy kétescélú, bizonytalan hírű eme faktoroknak igen nyílik szerint lenne, ha a község számára is kedvezhetnének ügyvédek, azon örv alatt, hogy akkor a járásoztás előbb befejezhető. Ez a fogság — természetesen — csak a gyengék félrevezetésére szolgál, melynek azonban valódi értelme: a személyes gazdálkodás a közbizonyból és a községnek pörére vetköztetése.

Manapság nincs a községben, ki a járás felosztását ellenzi; és anélkül is eredménytelen lenne, a huza-vona pedig a községnek mi hasznára se válna. De ugyanakkor mindenesetre és mindenekelőtt: minden jóra való embernek egyik fő törekvésének kell lenni a község szénáját rendbehozni és a gyanus személyes gazdálkodást a közbizonyból megakadályozni.

Ezen fennhangoztatott hírt pedig, hogy még csak egy olyan eljáráson van, kit még „faktoraink” meg nem nyertek, oda igazítjuk, hogy igenis a község bírja és ennek testvérén kívül „ügyüknek” mást meg nem „nyertek”.

Ennek pedig szintén érdekes története van; a község bíráját, ki nagy családjával igen szerény anyagi viszonyok között élőkölök, kit mindaddig ennek dacára csak tisztességes oldalról ösmertünk, ki eddig a községnek elég értelmen egyszersmind jóra törekvő bírájaként mutatkozott; egyszere azon „faktorok” körében látjuk, kik nem a község hasznára, világosan annak megkárosítására törekvesznek és kik ellenében eddig „határozott ellentállást” fejtett ki.

Ez a front-változás datálódik, a közbizony lezáratása eredményben községünkben törvényszékiileg erendelt helyszíni tárgyalás előtt közvetlen megtartott képviselő gyűléstől kezdve.

Ugyanis ekkor volt tárgyaló kitzúve a Rudolf-öszüdüdjának adományozása, melyre bíró ur fia érdekében is pályázott. A megszavazás alkalmával annyit láttunk, nagy csodálkozásunkra, hogy a „faktorok”, a bíró ur határozott volt ellenlábasa; egyszere a bíró ur iránt viselkedésén jó indulattal, az ő fia részére szavazták meg a stipendiumot, dacára, hogy jobb bizonyítvánnyal, hasonló szegény sorsban élőkölök szülők is pályáztak a stipendiumért. Később pedig annyit hallottunk, hogy bíró ur a közbizony előtt megbízottat is küldött volt ellenlábasa; viszont szolgálatát ajánlvá fel az ő támogatásuk fejében.

Itt újabb hangsúlyoznom kell, hogy ezen képviselő-gyűlés közvetlen a törvényszékiileg erendelt helyszíni tárgyalás előtt tartott, tehát ugyanezen közbizonyos kellett gondoskodni — dacára, hogy képviselői tárgyaló kitzúve nem volt — alkalmas községi ügyvédre, ki a községet a megtartandó tárgyaláson a „faktorok” inye szerint képviselni fogja; nehogy a községnek már előzőleg megválasztott és törvényesen meg idézett ügyvédjé jelenjék — a tárgyaláson. Bíró urnak tapintatossága folytán a „faktoroknak” kedvezett: ugyanis egyik virilista, kinek egy barátja földje sincs és aligha fizet egy batka adót, ki egy faktor által jogtalanul tétetett be a képviselő testületbe, indítványozta és elfogadtattott a község részére egy másik, általok ajánlott ügyvéd főfogadása.

A „faktoroknak” eme ügyvédjé azután természetesen akként képviselte a községet, hogy községünkben megtartott törvényszéki tárgyalás után nyomban meglepő és szokatlan gyorsasággal megérkezett a törvényszéki végzés, mely a zárlatot 800 hold földre nézve erendelte tisztán urbéri költségek fedezése céljából, anélkül, hogy erről a megváltól előlegesen értesíteni érdemesnek tartották volna. Zárgondoknak természetesen az indítványozó „virilis” neveztetett ki, ki egyébként mivel sem foglalkozik.

Ezen végzés megérkezése után a „faktorok” nak természetesen gondoskodni kellett arról, hogy ezen ful-

minans határozatot a község meg ne felebbezze; bíró ur tehát képviselői gyűlést hívott össze, bízván a szokott többségben, mely mintegy szentesíteni volt hivatva eme határozatot.

Azonban a kocka fordult; képviselőink felocsúdtak és mi történt? A bíró bizalmatlansági szavazatot kap és kimondotta a képviselő testület többsége, hogy a törvényszéki végzés megfelebbezendő, de nem a „faktorok” által betett ügyvéd, hanem a község által már előbb főfogadott kitzúvó hírből álló dr. Vojnovits Aron által.

Képviselőink becsülettel megemberelték magukat, a határozat botrányos bizonyos tekintetből: de nagy-szerű a község életérékére nézve.

A közbizonyos drámával határos lefolyása volt; a szavazatot jegyezte a jegyző, jegyezte a bíró ur is „óvatosságból.”

A szavazatok megszámlálása alkalmával a jegyző-nél 19 szavazat dr. Vojnovitsra, 17 a „faktorok” ügyvédjére esett; ellenben a bíró urnál 18—18 szavazat volt feljegyezve. Ezek után frontálattak a szavazatok, kizűl, hogy a jegyzőnek volt igazsága; a bíró ur „tevédt . . .” Erre éktelen zivaj támadt a vesztesek részéről; egyik szerb képviselő semlegesnek jelentette magát a szavazásnál, ki azután valóságos rohamnak volt kitéve a „faktorok” részéről. Kiabáltak új szavazásért, kijelentvén, miszerint a semleges volt képviselő is szavazni kíván. A győztesek tiltakoztak. Bíró urat az eredmény láttára ideges reszketés fogta el, a határozatot nem bírta, avagy vonakodott kimondani, mire minthogy más tárgy nem volt kitzúve, a gyűlés szét-öszlott. A képviselő testület eme határozatáról dr. Vojnovits Aron az előzőleg megválasztott ügyvéd, jegyzőkönyvi kivonattal rögtön értesítve lón, ki ennek folytán a község részére a felebbezés elkészítését vállalta. Amint értesültünk, a faktorok által törvény-telenül betett ügyvéd, és végre az érdekelt község részéről is megfelebbeztetett a zárlati végzés; mely „három tényezőnek” együttműködése azután a kívánt célt bizonyosan eléri.

Csakhogy a következő kérdések mégis fenmarad-nak: Mit kereshet még „faktorok” ügyvédjé a képviselői határozat után felebbezésével vagy beadványával? Kinek megbízása folytán készítette el és kinek költségére? Hiszen pártja felebbezni nem akart!

El nem mulaszthatom e pontnál dr. Vojnovits Aron ügyvédünkről egy nemes vonást fellemlíteni. Dr. Vojnovits a törvényszékiileg erendelt helyszíni tárgyalásra — röviddel azelőtt: a törvényszék által megidéz-tetvén — az eközben megejtett ügyvédi választásról hivatalosan ugyan nem, de magánutón a bíró úrtól értesült, és dacára annak, hogy „faktorok” által betett ügyvéd törvénytelen voltáról meggyőződött, a tárgyaláson meg nem jelent és a község ügyében lépést tenni hajlandó nem volt addig, míg a képviselő testület újabb határozatával bizalmának újabb tanujelét nem adta. Ezen alkalmat szolgáltatta a fentebb jelzett közbizony, melyet a „faktorok” egész más célból hívtak össze; és a község megrontására kitzúzott céljuk helyett éppen ellenkezőt eredményeztek. Nem mulaszthatom el továbbá tájékoztatást végett némi magyarázatát adni a közbizonyos mutatkozott jelentékeny kissebbségnek. Ennek magyarázata: mert a szerbek tükön-bokron követik „faktorait” és számok nagy többsége a kisebbség között; ehhez tartozik a jogtalanul bekerült „virilis” rokonaival, száma 4, végül pár jóbarát és a bíró ur testvére és legvégül még egy fő-„faktor”.

Sajátságos tünet, hogy a „faktorok” jelöltje magyar, és a szerbek mind erre; míg a magyarok mind a szerb dr. Vojnovitsra szavaztak; ezt pedig csak oda magyarázzuk, hogy e rendületlen ügyvéd érdemeit méltatni tudjuk és nemzeti különbséget nem teszünk.

Most még csak illusztrációul a következőt nem szabad elhallgatnom, hogy az urbéri bizottság és mérnök megválasztása elleni felebbezésünk a nkintetű kir. tábla által azon indokolással utasítottat el, hogy ezek a per előkészítéséhez szükséges intézkedések; de minthogy az ezzel kapcsolatban felmerült sérelmeink tekintetbe nem vétettek, sérelmeink tekintetbe vételét remélve, eme végzést a nagyméltóságú kir. kuriához, mint legfelsőbb ítélő-zékhez megfelebbeztük; és erre nézve végzést eddig nem kaptunk. Ennek dacára, mert az 1871. évi LIII. t. c. 51. §. világosan mondja, hogy urbéri ügyekben két egybe hangzó ítélet ellenében is jogorvoslatnak helye van; nem értjük, hogy a mérnök mi címen kezdte meg munkáját; nem értjük, hogy a roppant mérnöki díjra csak két pályázó érkezett; nem értjük, hogy annak éppen másodika vizsgálja felül a végzett mérnöki munkálatokat; nem értjük, hogy a per „előkészítéséhez” szükséges intézkedések megtételéhez: már 800 hold föld kisajátítása kívántatik, tisztán urbéri költségek fedezésére. Végre nem értjük, hogy „faktorok” minden a község javára való szükséges, hasznos, megveileg jóváhagyott építkezések létesítését meghiúsítani, fölforgatni törekvesznek, míg ellenben illusztrált „témá-nyeknek” minden eszközök felhasználása mellett kivitelét előmozdítják.

Hogy mit nem értünk még egyebet: azt tartalékban hagyjuk és illetékes helyen kimondjuk.

Ekkert Gyula.

A HOLD MESÉJE.

Olyan vagyok mint a holdkörös! . . .

Ha derült éjszakákon besüt ablakomon a téli holdvilág, nem tudok szobámban maradni.

Kimegyek a szabad ég alá anélkül, hogy tudnám miért? Talán a hold vonz, mint a hogy vonzotta a föld kergét, mikor még nem volt kéreg; vagy vonza most a tenger hulláma? . . .

Leülök vele szemközt s bámulok reá, mint a hogy ő bámul én reám.

Az én arcom bús, az övé ragyogó. Olyan mozdulatlanul tud nézni, mintha szobor volna és olyan derülten mint egy vidor gyermekarc, mely nem gondolkozik: vagy mint egy optimista filozófus.

A mozdulatlanságot eltanultam tőle, de a mo-solyt nem, mint a hogy ő nem tanulta el tőlem a borút.

Nem új előtte semmi, amit a földön lát? Végig élte ő azt mind már régóta? A föld még gyermek volt, mikor ő már agg?

Multjának tükrét látja bennünk s gyönyörködik abban, hogy az már mult?!

Vagy tán nem is volt benne élet soha s rajtunk tanulmányozza, hogy mi az? Olyan régen néz bennünket! Már megtanulhatta s tán meg is tanulta, hogy nem vesztett vele semmit! Ezért olyan derült?

Olyan vagyok mint a holdkóros!
A föld elveszti rám vonzó erejét, a holdé erősbül. Elfelejték mindent körülöm, úgy érzem mintha repülnek fölfelé...

Beláthatlan, egyhangu síkságon vagyok, jég és hó! Talán nem is sík, de a ragyogó fehér káprázatja a szemem, nem tudom megkülönböztetni az emelkedést és mélyedést.

Nyomasztó esőnd honol, úgy borzongok tőle!
A holdban vagy az örök nyugalom és boldogság hazájában! szólalt meg egy hang. Félsz tőle? mert nem érted, mert végtelen nagy.

Ezelőtt itt is élet volt. Mikor? Az étellel meghal az idő is. Az örökkévalóságban nincs tegnap.

Itt is voltak élő lények, gondolkodni tudók, akik szerettek és gyűlöltek, örültek néha és szenvedtek sokat, éppen mint te. Biztak az örök üdvösségben s vágytak utána, de nem tudták milyen az.

Ők végig futották pályájukat, ti oda lenn a földön a közepén vagytok.

Ők is azt hitték, hogy nagyok, önálló egészek, pedig parányok voltak, egy nagy egésznek atomjai.

Tudod mi a legfőbb jó? A nyugalom. A mindenségnek nagyon sok lakója van, egy-kettőt meg is tudok nevezni, a földet, napot, holdat, sűrűst stb. Ezek mind öntudatosak és nyugalom után vágyók. Atomjaik örökös mozgásban vannak, míg végre elérik az egyensúlyt s vele az örök nyugalmat.

Ezen atomok némelyikébe átszáll egy végtelen kicsi rész az egésznek öntudatából. Ezek aztán éreznek és gondolkodnak, bár nagyon homályosan. Az öntudattal átszáll eme részekbe a boldogság után való égető vágy is, de nem tudják miben áll az...

Nézz körül, itt nincs többé rész, amit látsz az egy harmonikus egész. Az egyensúly helyreállt, nincs többé mozgás, nincs elérhetetlen vágy, itt az elért vége az örök üdv?

A változatlan derű, mely onnét alulról látszik, az örök nyugalom, az örök boldogság visszfénye.

Ah milyen hideg van körülöm, fázom. A hűvös éjszakától? vagy a vízió emlékeitől? s az ateizmus rideg tanaitól?!

Zs. József.

Anna.

Nem halt meg senkije, s mégis gyász van rajta;
Karján szunnyad fia, gyógygőgő magzatja,
Az a kicsi gyermek, az neki mindene,
És abban elveszett mindene, mindene...
«Aludjál csak szentem, aludjál békébe»...
Mily gyönyörű gyermek! éppen az Ő képe...
Ő mond, Mindenható, áldás-e vagy átok,
Hogy nekem küldötted e kicsi virágot?
Örüljek, vagy sírjak, mondd, teremtő Isten,
Hisz anyja én vagyok, ő de apja nincsen»

Bágyadt sötét szemén forró csepp gördül le;
Ő már mennyi könyűt, ő mennyit törült le!
És még sem apadt ki a szemének árja:
Szívét a kín mindig jobban-jobban járja.
Hisz nincs már senkije, nincs csupán agg anyja,
És egyetlen lányát ő is rég elhagyta;
Nem is beszél róla, tán el is felelte;
És mégis hozzá vágy Anna beteg lelke:
«Tán meglágyul szíve és talán megbocsát,
Hogyha látni fogja a kedves unokát.»

Félve belép hozzá, épp szemben találja;
De csak tudokol és nem jó szó ajkára,
A lába is remeg, majd hogy összeroskad.
Anyja végig nézi: «Ah! tehát elhoztad...»
— Így fogadja lányát — Miért is kell látnom,
Miért is kell tudnom, hogy anya lett lányom!
Egyetlenem voltál, egyetlen gyermekem
És ime téged is el kellett vesztenem;
Ő mert el van veszve, ki Isten feledi,
Kinek becsülete s lelke szennyel teli!»

«Anyám, hát még most is!... Hát még se szenvedtem,

Még most se szenvedett eleget a lelkem!...
Hisz jól tudod te is, nagy nyomorban voltunk;
A télen ilyenkor alig hogy volt dolgunk,
Pedig varrtunk volna éjet nappá téve
S alig hogy csak akadt olykor a kenyérre.
És akkor megmozdult a sors rideg ajka:
Csábos mosolyt láttam ellebbenni rajta.
Oh, miért is kellett e mosolyt meglátnom,
Ha már azt nem láttam, hogy ez lesz az átkom!...
Oly édes álomba ringatta a lelkem,
Édesgető szava úgy hitt, úgy csalt engem!
Hitt, hogy csak kövessm, hogy nyomába menjek,
És találok kincset, léleküdvöt, mennyet;
Megkínált sok széppel: bársonnyal, selyemmel,
Örök boldogsággal, forró szerelemmel.
Ő én Mindenható, hát tehetek róla,
Hogy elvakult szemem ennyi édes szóra!...
S egyidőre jobb, szebb napok virradtak ránk,
Lassacskán eléltünk, hiszen akadt munkánk;
De én többre vágytam: Béla azt ígérte,
Hogy nőül vesz s hittem, boldog leszek véle.
Am hiába vártam, szemem megnyílt lassan
És azt találtam, hogy rútul megcsalattam.
Te hozzád fordultam, én édes jó anyám,

Zokogva mondtam el, mit mért a sors reám,
És te néked sem volt hozzám egy jó szavad,
Ah! a szívem akkor mért hogy meg nem szakadt!
Bűnösnek tartottál, más is annak tartott
S nem akartad látni többé e dült arcot.
Elköltöztem innét, egymagamnak éltem
És dolgoztam — varrtam, gyakran hosszú éjen.
De a csalódásnak rémséges nagy átka,
Bár hova mentem is, a nyomomat járta.
S végre e kis fiut adta az ég nekem,
Most ez boldogságom, ah! ez szenvedésem
Ó ha lett vón' vétkem, már rég megszenvedtem,
De ártatlan vagyok: Isten látja lelkem!
Testem is, lelkem is megtörve egészen,
Ó minden vételnél nagyobb szenvedésem!»

Hallgatja az anya elmerülve mélyen;
Könnycseppek csillognak két sötét szemében,
Mosolyog is, sír is egyszerre az ajka
S karját akaratlan ölelésre tartja.
Hervadó leányát kebelére vonja,
Elcsattan homlokán hó anyai csókja,
S könnyűi a halvány arcra leperregnek.
«Viseld anyám gondját ez árva gyerekeknek.»
Márton Pál.

Naptár.

December

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
3 Pént.	Xav. Ferenc	Kasszián	21 B. Assz. avatt.
4 Szom.	Borbála sz.	Borbála	22 Filém. és Ap.
5 Vas.	C2 Szabbas a.	C2 Abig.	23 E 25 Amfilok
6 Hétfő	Miklós pk.	Miklós	24 Kelemen
7 Kedd	Ambrus ea.	Ambrus	25 Katalin vt.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTTÉR. *)

A mohai **ÁGNES** savanyúvíz
folytonos használata mint
IVÓ-VÍZ
járványos betegségek
alkalmával kitünő szolgálatot tesz.
Friss töltésben kapható:
minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és
12—8 vendéglőkben.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Árverési hirdetmény.

A hódásghy kir. járásbírósnak folyó évi november 11-én 3760/p. 1886. szám alatt kelt végzése folytán alulírott zárgondnok részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a vajszkai uradalmi társaságnál az 1886. évi kukorica termése **folyó évi december 13-ik napjának d. e. 10 órájkor** Vajszka községében nyilvános árverés útján el fog adatni.

Árverési feltételek a zárgondnoknál Bácsban, a kukorica pedig Vajszkán az uradalmi alpári pusztán megtekinthető.

Bács, 1886. november 19.

Mihailovits Mihály,

3—2

zárgondnok.

Dijnokok kerestetnek.

Alulírott jegyző az árvatár számvitelében jártas **két dijnokot**, egyenként 40 frt havidíj mellett, egyelőre 6 óra terjedő időre fogad; állásukat azonnal elfoglalhatják.

Bács, 1886. december hó 1-én.

Mihailovits Mihály,

2—1

jegyző.

3307. sz.
1886.

Pályázat.

Ó-Futtak község képviselőtestületének f. évi október hó 27-én hozott határozata folytán a fentemlített község előjárására részéről ezennel közhírré tétetik, hogy egy évre, vagyis 1887. évi január hó 1-től ugyanezen év végeig betöltendő végrehajtói állomás betöltése végett a választás **folyó évi december hó 20-án** a községében fog megtartatni.

A végrehajtó havi részletekben kiszolgáltatandó évi fizetése 460 frt o. ért.

Felhívotnak tehát ezen állást elnyerni óhajtok, hogy a magyar, szerb és német nyelv tudását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket hozzánk idejekorán adják be.

Megjegyeztetik, hogy a készületben levő megyei statutum értelmében ezen segédszemélyzeti állás élethossziglanná váland.

Kelt Ó-Futtakon, 1886. november 27-én.

Kovacevits István
jegyző.

Tóth Henrik
3—1
bíró.

5642. sz.
kig. 1886.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megyébe kebeleztet Petrovác községében üresedésbe jött s 300 frt évi fizetéssel javadalmazott irnoki állomás betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Felhívom ennek folytán mindazokat, a kik ezen állomást elnyerni óhajtják, miszerint végzett tanulmányukat, eddigi szolgálatukat, s nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg irt és aláírt folyamodványukat **folyó évi december hó 15-ig** ezen szolgabírósnál nyújtsák be.

Ujvidék, 1886. évi november hó 30-án.

Kolozsváry Sándor,

3—1

főszolgabíró.

164. szám.
jkvi 1886.

Árverési hirdetmény.

Ó-Kanizsa község tulajdonát képező, az alább irt úri jogok bérlete letelvé, ezen jogok **a folyók 9-ik napján** Ó-Kanizsa községében d. e. 10 órákor, nyilvános árverésen 3 egymásután következő évre bérbe adatni fognak, és pedig:

1. Ó-Kanizsa községi bor accisa évi 4000 frt,
2. Ó-Kanizsa községi sör accisa évi 500 frt,
3. Ádorjáni és Zákó-földi accisa évi 250 frt és
4. Ádorjáni nagyvendéglő évi 180 frt kikiáltási ár mellett.

Miről bérelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a fenti összegeknek megfelelőleg bánompénzül 10%-át a kiküldött bizottság kezéhez az árverés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni kötelesek.

Az árverési feltételek a hivatalos órákban a községi gazdasági jegyzői hivatalban betekintheők.

Ó-Kanizsán, 1886. évi december 1-én.

Mihályi Sándor s. k.,
közs. jegyző.

Szilágyi György s. k.,
2—1
közs. bíró.

Tea. Rum.

Ezennel van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint

SALY ANTAL gyógyszerész úrnak

egy gazdagon felszerelt raktárt több igen jutányos és kitünő fajú a jelen téli évadra közvetlenül behozott

China-, orosz-, császárelegy-, caraván-leákat,

jamaikai, braziliai rumot,
Cognac, fine Champagnot

és eredeti francia sósorszeszt

sóval és só nélkül adunk át eladásra a n. é. közönség kényelmére.

Kitünő tisztelettel

Dietrich és Gottschlig,

m. kir. udvari tea- és rumkereskedő
Budapesten.

3—3